

TALE

26. januar 2011

J.nr. 2011-0001687

JØP/fff

Beskæftigelsesministerens tale til brug for besvarelse af samrådsspørgsmål AH-AK (AMU, alm. del), stillet af Bjarne Laustsen (S)

Spørgsmål AH

Ministeren bedes redegøre for den af regeringen fremlagte plan om afskaffelse af efterlønsordningen. I den forbindelse bedes ministeren oplyse, hvilke forhold der har ændret sig, siden regeringen i forbindelse med genopretningspakken afviste at forringe efterlønsordningen.

Spørgsmål AI

Ministeren bedes redegøre for de økonomiske og beskæftigelsesmæssige konsekvenser af regeringens forslag om at afskaffe efterlønsordningen.

Spørgsmål AJ

Ministeren bedes redegøre for, hvordan der fremover skal tages hånd om den gruppe af lønmodtagere, som i dag gør brug af efterlønsordningen, men som efter regeringens egen vurdering er for nedslidte til at varetage et arbejde frem til de når pensionsalderen, såfremt ordningen afskaffes.

Spørgsmål AK

Mener ministeren, i forlængelse af regeringens plan om afskaffelse af efterlønsordningen, at også personer ansat i et fleksjob fremover skal arbejde til de er 70 år?

Svar:

Jeg vil begynde med at sige, at jeg vil besvare alle 4 spørgsmål under ét og ikke nødvendigvis i den rækkefølge, de er stillet.

Hvad er der sket siden Genopretningsplanen? (Spm. AH)

Da regeringen i 2006 indgik Velfærdsaftalen med Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre var baggrunden, at der i de kommende år vil være flere ældre, som forlader arbejdsmarkedet og færre, der kommer ind på arbejdsmarkedet.

Det stod også klart, at forøgelsen i danskernes levetid medfører, at antallet af år på pension for den enkelte dansker stiger.

For at undgå, at den danske økonomi - og dermed velfærdssamfundet – ville blive forværret som følge af den udvikling, blev vi i Velfærdsaftalen enige om at forhøje efterlønsalderen og folkepensionsalderen.

Siden da har Danmark og resten af verden gennemlevet en finanskrisen, som ikke har et sidestykke i nyere tid, og som har sat den offentlige økonomi under voldsomt pres.

For at påbegynde genopretningen af dansk økonomi indgik regeringen og Dansk Folkeparti Genopretningsaftalen i 2010. Regeringen gennemførte en række konkrete tiltag, der styrker den offentlige økonomi strukturelt frem til 2013. Dermed indfris den henstilling, Danmark har fået fra EU om at styrke den strukturelle saldo med 1½ pct. af BNP i 2011-2013 og nedbringe underskuddet til under 3 pct. af BNP senest i 2013.

Vi betalte med andre ord regningen for alle de initiativer, som blev sat i gang under finanskrisen.

Hvor Genopretningsaftalen vil styrke den offentlige økonomi på den korte bane til 2013, vil regeringens forslag til en tilbageføringsreform styrke den offentlige økonomi på længere sigt, dvs. frem mod 2020 og derefter.

Udfordringerne med de offentlige finanser og manglen på arbejdskraft, som vi ved indgåelse af Velfærdsaftalen kunne forudse, er i den mellemliggende tid blevet yderligere forstærket og aktualiseret.

Regeringens tilbageføringsreform betyder – sammen med Genopretningsaftalen og regeringens forslag til reform af SU og førtidspension – at vi nu har en helt konkret løsning, der kan håndtere de finanspolitiske udfordringer, vi står overfor i de kommende år.

Regeringens forslag i hovedpunkter (Spm. AH)

Regeringens forslag består af 3 elementer:

- For det første en fremrykning af dele af Velfærdsaftalen med 5 år, så efterlønsalderen gradvist sættes op fra 2014 og folkepensionsalderen fra 2019.

Det er nødvendigt for at sikre mere arbejdskraft og plads til udvikling af velfærden frem mod 2020. Alternativet er en årrække med stærkt begrænsede muligheder for at fastholde den offentlige service.

Når Velfærdsaftalen fremrykkes, bliver fordelingen af år med folkepension på tværs af generationer mere lige. For personer, der er 50 eller yngre, vil folkepensionsalderen være nøjagtig den samme som aftalt mellem partierne bag Velfærdsaftalen.

- For det andet indeholder regeringens forslag en gradvis afvikling af efterlønnen, så den afskaffes helt for personer, der ved udgangen af 2010 var under 45 år. For personer mellem 45 og 56 år forkortes efterlønsperioden til 1-4½ år.

Og for alle på 57 år eller derover og personer, der allerede er gået på efterløn, bliver der ikke ændret noget.

I år bruger vi 16 mia. kr. på en efterlønsordning, der betaler sunde og raske mennesker for at forlade arbejdsmarkedet. Det sker, selv om der vil blive brug for deres indsats til at skabe vækst i virksomhederne, undervise vores børn og pleje vores syge. Det mener jeg, er en forkert prioritering.

- Og for det tredje omfatter regeringens forslag en seniorførtidspension, som retter sig mod personer, der er nedslidte efter et langt arbejdsliv, og som har mistet evnen til at arbejde.

Hvad sker der med personer, der er visiteret til fleksjob? (Spm. AK)

Regeringens forslag til en tilbagetrækningsreform vil også indebære en gradvis afvikling af fleksydelsesordningen på tilsvarende måde som efterlønnen.

Det indebærer, at personer, der er ansat i fleksjob, og som kan fortsætte deres arbejde frem til folkepensionsalderen, skal gøre det i lighed med andre i beskæftigelse.

Der er jo netop ved deres ansættelse i fleksjobbet taget specielle skånehensyn, som følger af, at de har en varig og væsentlig nedsat arbejdsevne.

Hvis det viser sig, at de ikke er i stand til at fortsætte med at arbejde i fleksjob, skal der tages stilling til, om de kan få seniorførtidspension.

Hvad gøres der for de nedslidte (Spm. AJ)

Der er allerede efter de gældende regler en række muligheder og særlige betingelser, som gør det muligt for nedslidte at trække sig gradvist tilbage fra arbejdsmarkedet.

Det er fx de muligheder, der er efter de kollektive overenskomster, som eksempelvis kan være seniorfridage, hvor medarbejderen har mulighed for at få et antal seniorfridage efter aftale med arbejdsgiveren. Det kan også være nedsat tid, hvor det er aftalt, at medarbejderen går ned i tid og bevarer sin ret til pension beregnet på grundlag af lønnen og beskæftigelsesgraden i den gamle stilling.

Vi har også en række ordninger, der er skræddersyet til at tage hånd om personer der på grund af helbredsproblemer, ikke kan klare et almindeligt job.

Personer med alvorlige og varige helbredsproblemer, der betyder, at arbejdsevnen ikke længere rækker til et almindeligt arbejde kan få et fleksjob. Og personer, der heller ikke kan varetage et fleksjob, kan få førtidspension.

De ordninger gælder også for personer, der når efterlønsalderen.

Det kan imidlertid tage relativ lang tid at få tilkendt en førtidspension, fordi kommunerne skal vurdere arbejdsevnen og afprøve alle muligheder for at hjælpe den enkelte tilbage på arbejdsmarkedet, før pensionen kan tilkendes. Derfor foreslår regeringen indførelse af en seniorførtidspension.

Seniorførtidspension (Spm. AJ)

Seniorførtidspension skal sikre en hurtigere og enklere tilkendelse af fleksjob og førtidspension for dem, der har behov.

I forhold til den ældre skolelærer eller håndværker, der er nedslidt efter et langt arbejdsliv, er der ikke det samme behov for at afprøve alle muligheder for at blive på arbejdsmarkedet eller komme tilbage i job.

Arbejdsmarkedsperspektivet er begrænset for personer, der nærmer sig folkepensionsalderen.

Derfor vil der blive stillet krav om, at sagsbehandlingen foretages langt hurtigere for denne gruppe borgere. Derved kan det sikres, at alle får en hurtig afklaring og et svar inden for seks måneder.

Det er fortsat kommunen, der på baggrund af en socialfaglig vurdering træffer afgørelse i den enkelte sag. Men for de ældre skal der lægges større vægt på tilgængelige oplysninger fra egen læge, speciallæger mv. frem for på arbejdsprøvnin-ger og andre arbejdsmarkedsrettede tilbud.

Seniorførtidspensionen skal gælde for alle med mindre end fem år til folkepensionsalderen. Også uanset om man har be-talt til efterlønsordningen eller ej.

De økonomiske og beskæftigelsesmæssige konse- kvenser af tilbagetrækningsreformen (Spm. A1)

Kort sagt skønnes tilbagetrækningsreformen at øge beskæfti-gelsen med ca. 70.000 personer i 2020 og at forbedre de of-fentlige finanser med ca. 18 mia. kr. i 2020.

Den økonomiske vækst forventes i gennemsnit at være ca. 0,4 pct. højere hvert år i perioden 2014-2020, og bruttonatio-nalproduktet vil samlet set være ca. 50 mia. kr. større i 2020 end uden reformen.

Når det er sagt, så ved jeg godt, at rød blok har fremturet med, at en afskaffelse af efterlønnen bare vil føre til masse-arbejdsløshed - for hvem vil ansætte personer, der er fyldt 60 år?

Men nu forholder det sig altså ikke sådan, at vi afskaffer ef-terlønnen i morgen. Regeringen har jo netop foreslået en gradvis afskaffelse af efterlønsordningen.

Samtidig er det værd at notere sig, at over 85 pct. af dem, der gik på efterløn i 2009, kom direkte fra beskæftigelse. Langt de fleste har mange års solid tilknytning til arbejdsmarkedet.

Der er ingen grund til at tro, at den tilknytning lige pludselig skulle holde op, og at de pågældende pludselig skulle blive uønskede på arbejdsmarkedet, blot fordi de ikke kan gå på efterløn. Mange af de personer, der går på efterløn, har kompetencer og uddannelser, der vil blive brug for de kommende år.

I Danmark er beskæftigelsesfrekvensen for de 60-64-årige ca. 37 pct., mens den i Norge og Sverige er ca. 60 pct. Den primære årsag til den lave beskæftigelsesfrekvens i Danmark er efterlønsordningen, som ikke findes i Norge og Sverige. Årsagen ligger således ikke på arbejdsmarkedet, men i de regler vi har lavet.

Der er for mig ingen tvivl om, at når vi øger arbejdsudbuddet, så vil beskæftigelsen efterhånden også stige tilsvarende.

Det viser erfaringerne fra afskaffelsen af overgangsydelsen og kvindernes indtog på arbejdsmarkedet. Det skabte jo ikke massearbejdsledighed, men betød tværtimod, at flere kom i arbejde, og at vi er blevet et rigere samfund.

Samtidig er udfordringen jo, at arbejdsudbuddet falder frem mod 2020. Der vil være flere ældre, der trækker sig tilbage end unge, der kommer ind på arbejdsmarkedet. Vi kommer altså til at mangle arbejdskraft.

Og til sidst vil jeg sige, at hvis man skal følge den logik, at øget arbejdsudbud skaber ledighed, vil en forøgelse af arbejdstiden med fx 12 minutter om dagen også føre til stigende ledighed. Det er da en tanke værd.